

RICHTLIJNEN VOOR HET GEBRUIK VAN TERMEN EN BEGRIPPEN ROND LAAGGELETTERDHEID BIJ VOLWASSENEN

OVERZICHT

Sam Duncan en Irene Schwab

UCL Institute of Education

September 2015

RICHTLIJNEN VOOR HET GEBRUIK VAN TERMEN EN BEGRIPPEN ROND LAAGGELETTERDHEID BIJ VOLWASSENEN

Inleiding

In 2014 verspreidde het ELINET netwerk een vragenlijst over de terminologie op het gebied van laaggeletterdheid bij volwassenen. De opbrengsten van deze vragenlijst zijn besproken op een ELINET seminar op het UNESCO Institute for Lifelong Learning in Hamburg in januari 2015. Dit seminar in Hamburg bood ELINET partners de gelegenheid om zorgen en uitdagingen te ventileren en good practice voorbeelden in verband met volwassenen met verschillende behoeften en doelen op het gebied van geletterdheid, te delen. ELINET kan vooreen brede kring van betrokkenen, met inbegrip van politici, beleidsmakers en de media, een rol van belang spelen bij hun gebruik van dergelijke termen en begrippen. Deelnemers aan het seminar erkenden de wezenlijke behoefte om vast te leggen dat we ons bewust moeten zijn van de impact die ons taalgebruik kan hebben op de beeldvorming over behoeften en competenties van volwassen laaggeletterden, bij de belangenbehartiging, onderzoek en praktijk op het gebied van laaggeletterdheid,. Na onze afweging van de diverse termen en begrippen zijn we het eens geworden over zeven richtlijnen: richtinggevende uitgangspunten waar we onze keuzes in terminologie op zouden moeten baseren, wanneer we schrijven of spreken over laaggeletterdheid bij volwassenen en volwasseneneducatie.

Richtlijnen

We gebruiken terminologie die:

1. nauwkeurige informatie verschaft, passend bij het communicatieve doel
2. transparant en eenvoudig communiceert, passend bij het publiek, doel en context van de boodschap
3. respectvol is
4. positief is; met andere woorden: waar mogelijk vermijdt bij te dragen aan een deficiet- of achterstandsmodel
5. erkent en uitdraagt dat het gaat om de vaardigheden van personen, niet om de personen zelf.
6. erkent en uitdraagt dat "een beginnende lezer (of schrijver) geen beginnende denker is"
7. passend is in de talige en culturele context, en voor het beoogde publiek en doel

Wanneer we gebruik maken van termen en begrippen is dat altijd binnen een groter geheel van tekst, interactie of gesprek. Ons doel is dat deze formuleringen:

- erkennen dat er een spanningsveld is tussen de wens om nauwgezet en precies te formuleren enerzijds, en de complexe aard van het onderwerp (laag-)geletterdheid anderzijds
- reflecteren dat er mogelijk verschillende termen en begrippen worden gebruikt ten behoeve van verschillende categorieën publiek, wat onverlet laat dat we tegelijkertijd een heldere en eenduidige set termen nastreven – onderdeel van de grotere rol die we spelen in het informeren en vormen van het publiek en beleidsmakers
- rekening houden met het gegeven dat begrippen die we introduceren om groepen mee te beschrijven, ook gebruikt zullen worden om individuen te benoemen – de begrippen waar we voor kiezen zullen in dat geval uit de context worden gehaald; een dergelijk gebruik is iets waar we op voorhand op kunnen anticiperen
- rekening houden met het feit dat individuen en hun vaardigheden en praktijk zich over de jaren ontwikkelen over diverse domeinen van het persoonlijk en professioneel leven: geletterdheid ontwikkelt zich een leven lang over de volle breedte van het leven